

OPETUSSUUNNITELMA
TAITEEN PERUSOPETUS, YLEINEN OPPIMÄÄRÄ
MUSIIKKI
2006

vimmart

• YHDENVERTAISEN • TAITEEN • OPPILAITOS •

VIMMART - YHDENVERTAISEN TAITEEN OPPILAITOS

OmaPolku ry, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö ja Setlementtiyhdistys Naapuri käynnistävät *Vimmart - yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksen* erityisryhmien taideopetukseen. Oppilaitos antaa yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Ensimmäisessä vaiheessa järjestetään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista musiikin opetusta. Seuraavana perusopetuksen mukainen opetustarjonta laajenee kuvataiteeseen ja käsityöhön. Lisäksi oppilaitos järjestää lyhytkursseja eri taidealueilta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Toiminta on valtakunnassa varsin uudenlaista. Oppilaitoksen pääkohderyhminä ovat erityistä tukea tarvitsevat, kuten kehitysvammaiset ihmiset, sekä muut tukitoimia tarvitsevat ryhmät, kuten syrjäytymisuhan alla olevat tai haavoittuneissa oloissa elävät lapset ja nuoret. Oppilaitoksen perusajatuksena on, että jokaisella tulee olla mahdollisuus yhdenvertaisesti saada taidekoulutusta ja tätä kautta integroitua yhteiskunnan kaikkiin osa-alueisiin. Koulutuksessa pyritään toteuttamaan integraation periaatetta, joten oppilaitos on avoin myös opiskelijoille, jotka ovat myös normaalin taiteen perusopetuksen piirissä. Oppilaitoksessa jokainen opiskelija etenee henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman avulla.

Vimmartin opetussuunnitelma on kirjoitettu erityistukea tarvitsevien ihmisten näkökulmasta normaalia opetussuunnitelmaa ja oppijoita kohti. Opetus voidaan mukauttaa siis myös ns. normaaleille opiskelijoille, kuten erityisopiskelijoillekin. Vimmartin lähtöajatus on taustastaan johtuen erilainen kuin muilla taiteen perusopetusta antavilla oppilaitoksilla. Opetussuunnitelman sisältöä ei ole tästä syystä kirjattu kahdeksi erilliseksi osioksi.

Pirkanmaa toimii hankkeen pilottialueena, samalla mallilla vastaavanlaista opetusta voidaan siirtää tulevaisuudessa myös muille alueille.

Vimmart - yhdenvertaisen taiteen oppilaitosta ylläpitää kolmen edellä mainitun järjestön perustama Vimmart - yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksen tuki ry.

Vimmartin taustaorganisaatiot

OmaPolku ry on erityistä tukea tarvitseville kehitysvammaisille nuorille ihmisille suunnattu omaistaustainen, uudentyypinen ja uusia toimintamuotoja tavoitteleva palveluntuottaja ja kansalaisjärjestö. Se ylläpitää Tampereella päivätoimintapaikka OmaPolku Workshopia.

Kehitysvammaisten Palvelusäätiö, joka on omaisjärjestötaustainen valtakunnallinen palveluntuottaja, on kehittänyt kehitysvammaisten ihmisten päivä- ja taidetoimintaa 90-luvun alusta lähtien. Säätiön tärkeimpiä toimintamuotoja ovat tilapäishoitopalvelut, asumispalvelut sekä päivätoiminta.

Vuonna 1994 perustettu Setlementtiyhdistys Naapuri ry on osa maailmanlaajuisia settlementtiliikettä. Setlementti Naapuri ylläpitää Tampereella mm. kriisipalveluita, nuorten erityispalveluita, tuettua asumista, sosiaali-, perhe sekä maahanmuuttajatyötä.

vimmart

• YHDENVERTAISEN • TAITEEN • OPPILAITOS •

Sisältö

1 TOIMINTA-AJATUS.....	4
2 ARVOT JA OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET.....	4
3 OPPIMISKÄSITYS.....	5
4 OPISKELUYMPÄRISTÖ	6
5 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT.....	7
6 OPINTOJEN RAKENNE	7
7 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOKOKONAISUUKSITTAIN	8
7.1 TAITEIDEN VARHAISKASVATUS	8
7.2 MUSIIKIN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ.....	8
1. Yksinlaulu.....	9
2. Kuoro/lauluyhtye.....	11
3. Yhteismusisointi	12
4. Soitinopinnot	14
5. Musiikintuntemus	16
6. Musiikin teoria ja säveltapailu	17
7. Vapaa säestys ja improvisointi	17
8. Musiikkiteknologia.....	18
9. Maailmanmusiikki.....	18
10. Taiteidenvälisyys.....	19
8 OPETUKSEN TARJONTA JA OPETUSJÄRJESTELYT	20
9 ANNETTAVAN OPETUKSEN MÄÄRÄ JA OPISKELUN KESTO	20
10 OPPILASARVIOINTI	20
11 MUUALLA SUORITETTUJEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN.....	20
12 TODISTUSTEN SISÄLTÖ.....	21
13 OPPILAAKSI OTTAMINEN.....	21
14 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA.....	21
LIITE 1. Mallikappale musiikin yleisen oppimäärän todistuksesta.....	22

1 Toiminta-ajatus

Vimmart – yhdenvertaisen taiteen oppilaitos on taiteen yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta antava oppilaitos. Oppilaitoksessa on ensimmäisessä vaiheessa edustettuina eri taiteenaloista musiikki ja visuaaliset taiteet. Myöhemmin mukaan otetaan tanssitaide, esittävät taiteet sekä sanataide.

Toiminta-ajatuksenamme on tarjota opetusta erityistä tukea tarvitseville henkilöille niin lapsille ja nuorille kuin aikuisillekin, ja antaa heille mahdollisuus opiskella pitkäjänteisesti omien taipumusten ja kiinnostuksen mukaisesti. Koulutus luo edellytykset taiteiden eri osa-alueiden elinikäiselle harrastamiselle ja valmiudet hakeutua ammatillisiin jatko-opintoihin. Oppilaitoksemme voi ottaa oppilaakseen opiskelijoita kaikista yhteiskuntamme ryhmistä, koska opetuksessa pyritään toteuttamaan myös integraation periaatteita. Näitä opiskelijoita varten on sisäänottokiintiöt.

Toimintamme keskeisenä ajatuksena on erityistukea tarvitsevien henkilöiden, kuten kehitysvammaisten ihmisten, mahdollisuus yhdenvertaisesti saada taidekoulutusta ja tätäkin kautta integroitua yhteiskunnan kaikkiin osa-alueisiin niistä lähtökohdista mitä kullakin on. Yhteiskuntamme kulttuurisen pääoman opiskelun tarjoaminen myös erityisryhmien ulottuville mahdollistaa henkisen pääoman kartuttamisen tasapuolisesti yhteiskuntamme jäsenten keskuudessa. Oppilaitoksen ensisijaisena tavoitteena on tarjota opetusta erityistä tukea tarvitseville sekä syrjäytymisuhan alla oleville ja haavoittuneissa oloissa eläville lapsille, nuorille ja aikuisille. Oppilaitoksessa kaikki oppilaat etenevät henkilökohtaisten opetussuunnitelmien avulla. Näin opetussuunnitelman tavoitteita yksilöllistetään vastaamaan myös niiden oppilaiden edellytyksiä, jotka eivät vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti.

Oppilaitoksemme toiminnan tarkoituksena on kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria, tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureja ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Tarkoituksena on toimia vuorovaikutuksessa muiden taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa, sekä kotimaassa että ulkomailla.

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon opettajien ammattitaito erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa toimimiseen ja kehitetään hyviksi havaittuja oppimista edesauttavia menetelmiä. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon kulttuurialojen ammattikoulutuksen ja työelämän asettamat vaatimukset.

2 Arvot ja opetuksen yleiset tavoitteet

Vimmart-koulun perusarvoihin kuuluu ajatus ihmisten tasavertaisuudesta sekä oikeudesta saada opetusta taiteen eri alueilla. Oppilaitoksemme tarjoaa oppilailleen yhtäläisen mahdollisuuden luoda perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle. Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen psykofyysinen kokonaisuus, joka toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä eettisenä, moraalisenä ja valintakykyisenä yksilönä, joka voi vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä.

Oppilaitoksemme opetuksen yleisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyyttä ja tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tavoitteena on, että oppilaat voivat taiteen tuntemuksellaan vaikuttaa yhteiskunnan arvoihin ja sitä kautta koko yhteiskuntaan ja sen ilmapiiriin.

Taidekasvatuksen tavoitteina on tukea oppilaan henkistä kasvua, persoonallisuuden lujittumista, luovuuden ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä rohkaista oppilasta luovuuteen, taiteelliseen ajatteluun ja toimintaan. Opetus auttaa oppilasta jäsentämään ympäröivää todellisuutta ja tukee itseyttä kasvua. Oppilas oppii myös sietämään epävarmuutta ja luomaan toimintaansa rakenteita. Opetus tukee oppilaan kehittymistä arvostelukykyiseksi ja ajattelevaksi yksilöksi siten, että ilmaistessaan itseään taiteen keinoin hän oppii arvottamaan ja arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemuksien ja kulttuuriperinnön pohjalta ja kehittämään sitä edelleen. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii iloitsemaan omasta ja muiden työskentelystä ja siten vaikuttamaan ympäristönsä ilmapiiriin myönteisesti. Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata oppilaille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Tehtävänä on myös kehittää oppilaiden ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita persoonallisesti elämään kuuluvia asioita ja itseään taiteen eri muotojen keinoin.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tuetaan oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan. Tavoitteena on myös ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

3 Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Oppilaitoksemme oppimiskäsitys pohjautuu ihmiskäsitykseen, jonka mukaan jokainen ihminen on tärkeä oma persoonansa, jolle kuuluu yhteiskunnassamme yhtäläiset mahdollisuudet saada opetusta taiteen eri aloilla. Erityisryhmien opetustoiminnan läpäisee sosiokulttuurisen innostamisen ja voimauttamisen ilmapiiri.

Taiteen oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa yksilölliset aistikokemukset ja käsitteet ovat vuorovaikutuksessa. Taiteellisen oppimisen tietopohja muodostuu oppilaan havainnoista, tunteista, ajatuksista, tiedoista, ilmaisusta sekä taidoista. Oppimisessa lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin. Opiskelu on tavoitteellista, tasolta tasolle etenevää ja erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Oppilaitoksessa toimii myös integroitua opetusryhmiä, jossa opiskelee sekä erityistä tukea tarvitsevia oppilaita että normaalin taidekasvatuksen piirissä olevia oppilaita. Sovelletujen opetusmenetelmien avulla vastataan siitä, että kaikki hyötyvät opetuksesta ja voivat osallistua integroituihin opetusryhmiin. Oppiminen tapahtuu sosiaalisissa ja kulttuurisissa tilanteissa ja on sidoksissa niihin. Oppiminen on tavoitteellinen ja aktiivinen prosessi, johon yksilöllisten ominaisuuksien ja motivaation lisäksi vaikuttaa opiskeluympäristö.

Taiteiden opiskelu tukee erityistukea tarvitsevien lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kehitystä yhdessä perusopetuksen kanssa. Opetuksessa painotetaan yhtäläillä sosioemotionaalisen ja kognitiivisen kehityksen osa-alueita. Nämä osa-alueet ovat erityistä tukea tarvitsevilla henkilöillä

tärkeässä roolissa opeteltaessa uusia tietoja ja taitoja, sekä vaikuttavat olennaisesti opiskelumotivaation kehittymiseen. Opetuksen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota sekä sosioemotionaalisen että kognitiivisen osa-alueen kehittymiseen jokaisen oppilaan kohdalla.

Opetuksessa kehitetään oppilaan yksilöllistä kykyä liittää uudet taidot ja tiedot aiemmin omaksuttuihin käsitteellisiin rakenteisiin ja kykyä soveltaa opittua uusissa yhteyksissä. Myös jo opitun ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota. Oppilaan aiempi elämysmaailma ja tietopohja, esi- ja itseymmärrys ovat tärkeässä roolissa erityistä tukea tarvitsevien opetuksessa. Opetuksessa hyödynnetään tutkivaa ja toiminnallista oppimista yksin ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Tavoitteena on, että oppilas ohjauksen tukemana löytää, kehittää ja syventää omaa ilmaisuaan elämyksellisesti.

Taiteen tekemisen tarve lähtee oppilaan omasta motivaatiosta. Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Oppilas prosessoi aktiivisesti omia kokemuksiaan ja näin hänen maailmankuvansa jatkuvasti laajentuu. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii antamaan omakohtaisille kokemuksilleen merkityssisältöjä sekä oppii arvioimaan työskentelyään vuorovaikutteisissa tilanteissa. Oppimisen säätelemisessä on tärkeää, että oppilas oppii tarkkailemaan omaa opiskeluaan ja oppimistaan tiedostaen niihin sisältyvät vahvuudet ja heikkoudet. Työtävät ohjaavat oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten oppilaiden edistyminen on mahdollista.

4 Opiskeluympäristö

Oppilaitoksemme on kiinnitetty erityistä huomiota fyysiseen ja psyykkiseen opiskeluympäristöön. Virikkeellinen ja esteettisesti viritetty opiskeluympäristö on suunniteltu vastaamaan erityisen oppijan tarpeita ja vaatimuksia. Tällaisia ovat mm. apuvälineet ja tilat, koulutetut opettajat sekä avustajat. Oppilaitoksemme opiskeluympäristö tukee monipuolisesti valmiuksiltaan erilaisten oppilaiden kasvua ja ottaa huomioon jokaisen oppilaan kohdalla myös mukautetun opetuksen.

Oppilaan kanssa tehdään opiskelusuunnitelma, jotta hänen opiskelunsa etenisi tavoitteiden mukaisesti, ja johon hänellä on mahdollisuus asettaa myös omia tavoitteita. Oppilasta tuetaan löytämään sopivia työtapoja sekä kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Erityiset oppijat huomioiva opiskeluympäristö ja toimintakulttuuri kannustaa oppilaan aktiivisuutta, luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota. Se mahdollistaa turvallisen kasvun ja kehityksen sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Onnistumisen kokemukset kasvattavat oppilaan uskoa omiin kykyihinsä ja lisäävät itseluottamusta.

Oppiminen perustuu ohjaukseen, tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Keskeistä on vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä kuin myös oppilaiden kesken sekä erilaisten oppimis-, työskentely- ja arviointitapojen huomioon ottaminen. Tavoitteenamme on ylläpitää virikkeellistä ympäristöä, joka tukee toiminnallisuutta, yhteistyötä, sekä antaa mahdollisuuden omaan rauhaan ja kiireettömyyteen. Se on ilmapiiriltään avoin, myönteinen, oppilasta rohkaiseva ja jokaisen persoonallisuutta kunnioittava.

Olenainen osa opetustyön onnistumista ja opiskeluympäristön laadukkuutta on opetustoiminnan tavoitteellinen kehittäminen sekä opetusmenetelmien ja -välineiden jatkuva tarkastelu ja muokkaaminen. Tavoitteenamme on jatkuva yhteistyö kodin kanssa palautteen arvioinnin ja

toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi oppilaitoksessamme toimii ohjausryhmä, joka yhdessä oppilaan ja tämän huoltajan kanssa suunnittelee ja päättää yksilöllisen ja myös mahdollisen mukautetun opiskelusuunnitelman sisällöstä sekä muista opiskeluun liittyvistä asioista.

Opiskeluympäristön esteettömyydessä on otettu huomioon erityisopiskelijat myös fyysisten tilojen osalta. Opetustiloina käytetään Vimmart - yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksen perustajajärjestöjen, OmaPolku Ry:n, Kehitysvammaisten Palvelusäätiön sekä Setlementtiyhdistys Naapuri Ry:n toimitiloja. Musiikin, kuvataiteen sekä käsityön opetusta järjestetään Tampereella Kehitysvammaisten Palvelusäätiön päivätoimintakeskus Sinikkelossa osoitteessa Kalevantie 7 C, OmaPolku Workshopissa osoitteessa Ristimäenkatu 2 sekä Setlementtiyhdistys Naapurin tiloissa osoitteessa Hatanpään valtatie 34 E. Kaikki tilat ovat suunniteltu fyysisesti esteettömiksi ja niissä edellytykset taiteen perusopetuksen antamiseen ovat hyvät. Oppilaitos vastaa siitä, että opetustilojen muuttuessakin sekä fyysiset että toiminnalliset edellytykset oppilaitoksen kykyyn vastata myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tarpeisiin säilytetään.

5 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen tavoitteena on luoda edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin itsenäiselle ja elinikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on myös tukea aikuisten omaehtoista musiikin harrastamista. Oppilaitoksemme erityisenä tavoitteena on taiteiden harrastamisen mahdollisuuden tarjoaminen kaikkien yhteiskuntaryhmien ulottuville sekä edistää erityisryhmien integroitumista yhteiskuntaamme kulttuurisen osaamisensa kautta.

Opetuksen tavoitteet muodostuvat oppilaiden henkilökohtaisten tavoitteiden pohjalta, ja opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ilo ja oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman kokemisen ja tekemisen kautta sekä oppilaan valmentaminen mahdollisia ammatillisia opintoja varten. Kokonaisuudessaan opetus edistää opiskelijan luovuutta sekä sosiaalisia taitoja.

Musiikin yleisessä oppimäärässä on tärkeää yhdessä opiskelu ja oppiminen, kannustava ja positiivinen oppimisympäristö, oppilasta ymmärtävä ja tukeva opettajakunta sekä yhteismusisoinnin antamat onnistumisen kokemukset. Yksilöopetuksen yhtenä tavoitteena on antaa valmiuksia yhteismusisointitilanteissa selviämiseen, ja toisaalta kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja oman instrumentin hallinnassa.

Oppilaitoksemme tehtävänä on kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen elinvoimaisena sekä sen kehittäminen antamalla opiskelijoille laaja-alaista musiikillista ja monitaiteellista yleissivistystä. Tärkeää on myös vuorovaikutus muiden taiteiden osa-alueiden kanssa sekä muiden musiikinopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa.

6 Opintojen rakenne

Oppilaitoksemme monipuolisesta opetustarjonnasta rakennetaan jokaiselle oppilaalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma siten, että se monipuolisesti kehittää oppilaan tietoja ja taitoja musiikin ja muiden taiteiden aloilta. Musiikin yleisen oppimäärän opinnot voivat muodostua kahdella eri tavalla:

1. useasta eri opintokokonaisuudesta, jotka laajentavat musiikillista osaamista ja taiteellista ajattelua

2. yhden opintokokonaisuuden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen pohjalta muodostetuista musiikillista osaamista syventävistä opintokokonaisuuksista.

Oppimäärään voi sisältyä myös opintokokonaisuuksia tai niiden osia muiden taiteiden aloilta, jos niiden katsotaan sopivan oppimäärän sisältöön. Oppimäärän sisällöt tarkastetaan oppilaskohtaisesti.

Oppilas tekee oman opiskelusuunnitelmansa yhdessä ohjausryhmän kanssa oppilaitoksen opetustarjonnan pohjalta. Oppilas voi koota musiikin yleisen oppimäärän opintonsa oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisista opintokokonaisuuksista joko valitsemalla eri opintokokonaisuuksia tai yhden opintokokonaisuuden tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta rakentuvista musiikillista osaamista syventävistä tasolta toiselle etenevistä opintokokonaisuuksista. Oppilaan opintoja suunniteltaessa otetaan huomioon, että oppimäärän opintokokonaisuudet muodostavat oppilaan tavoitteita palvelevan kokonaisuuden.

7 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain

7.1 Taiteiden varhaiskasvatus

Taiteiden varhaiskasvatuksen tavoitteena on tarjota lapsille kokemuksia taiteiden eri aloilta mahdollisimman monipuolisesti. Oppilaitoksessamme on yhdistetty varhaiskasvatukseen kaikki taiteen osa-alueet siten, että lapsi saa mahdollisuuden tutustua kaikkiin alueisiin ja näin voi löytää oman vahvuutensa. Eri taiteen alueet tukevat toiminnassa toisiaan ja niillä on monia yhtymäkohtia keskenään. Varhaisiän opinnoissa opetuksen lähtökohtana on leikki. Opetuksessa korostetaan aistihavaintojen tekoa sekä tuetaan mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä, sekä harjoitellaan motorisia taitoja. Oppilas ohjataan työskentelemään pitkäjänteisesti. Hän harjoittelee ryhmässä olemista ja toimimista sekä opettelee keskustelemaan omasta ja muiden työskentelystä.

Taiteiden varhaiskasvatuksen opetuksessa opintovuosi jaetaan 2-4 jaksoon. Kussakin jaksossa opetuksen pääpaino on yhdellä taiteen alalla. Jaksojen vuosittaiseen määrään vaikuttaa lapsen ikä. Vuosittain oppilaitos määrittelee mitkä taiteen alat ovat valittavissa. Viikoittain annettavan oppitunnin pituus vaihtelee 45-90 minuuttiin. Viikossa on yksi oppitunti.

Varhaisiän taidekasvatus sisältää leikkikoulu- ja valmennustoiminnan sekä näihin läheisesti liittyvän muun toiminnan. Leikkikouluopetusta voidaan järjestää esimerkiksi perheryhmissä, leikkikouluryhmissä tai pienryhmissä. Varhaisiän taidekasvatus on ryhmäopetusta. Ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, oppilasryhmän ikärakenne sekä tilan antamat mahdollisuudet.

7.2 Musiikin yleinen oppimäärä

Musiikin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä tavoitteena on, että oppilas oppii musiikin esittämiseen ja yhteismusisointiin tarvittavia instrumenttitaitoja. Oppilas oppii myös lukemaan, kirjoittamaan ja tuntemaan musiikkia sekä kehittää omaa musiikillista ilmaisukykyään ja esiintymistaitojaan.

Musiikin yleisen oppimäärän opintokokonaisuuksia ovat yksinlaulu, kuoro/lauluyhtye, yhteismusisointi, soitinopinnot, musiikin tuntemus, musiikin teoria ja säveltapailu, vapaa säestys, musiikkiteknologia, maailmanmusiikki ja taiteidenvälisyys. Opetuksessa käytetään monipuolisia

työtapoja, jotka tukevat oppilaan oppimista ja edistävät musiikin eri alueiden ja aihepiirien integroitumista toisiinsa.

Oppilaita ohjataan kaikkien opintokokonaisuuksien opetuksessa omaan harjoitteluun ja itsenäiseen työskentelyyn sekä oman edistymisensä ja oppimisensa arviointiin. Oppilaita kannustetaan musisoimaan ja harjoittelemaan yhdessä toisten kanssa sekä osallistumaan erilaisiin esiintymistilaisuuksiin. Musiikin kuuntelu on tärkeä osa kaikkea musiikin oppimista. Oppilaita rohkaistaan osallistumaan aktiivisesti kulttuurielämään niin musiikin tuottajana kuin kuulijanakin. Oppilaita rohkaistaan itsenäiseen musiikin tuottamiseen. Tavoitteena on, että oppilas saa valmiuksia laulamiseen ja soittamiseen sekä säestämiseen, improvisointiin, säveltämiseen ja sovittamiseen.

1. Yksinlaulu

Yksinlaulun opiskelun tavoitteena on kehittää monipuolisesti omaa lauluääntä ja tutustua laajasti laulumusiikin eri aikakausiin, lajeihin ja laulutapoihin. Opetus on yksilöopetusta ja etenee oppilaan valmiuksien ja kykyjen mukaan. Kurssien teemat 10 opintojaksossa ovat samat kaikille oppilaitoksen opiskelijoille. Erityistukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla opetus ja eteneminen mukautetaan vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Jokaiselle oppilaalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, johon kirjataan laulun opiskelun etenemisen vuosittaiset tavoitteet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- oppii tuntemaan ääntään
- oppii terveitä äänenkäyttötapoja
- oppii kehittämään lauluääntään
- oppii solistisia valmiuksia
- oppii laulujen tulkintaa
- oppii yhteismusisointitaitoja
- saa esiintymiskokemuksia ja oppii esiintymistaitoja.

Yksinlaulu 1

- 50 tuntia
- oppilas oppii tuntemaan ääntään sekä oppii terveitä äänenkäyttötapoja
- oppilas tutustuu erilaisiin laulutapoihin
- tehdään äänenmuodostusharjoituksia ja opiskellaan hengitystekniikkaa
- oppilas saa valmiuksia esiintymistaitojen kehittämiseksi
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 2

- 50 tuntia
- oppilas oppii tuntemaan ääntään sekä oppii terveitä äänenkäyttötapoja
- tutustutaan helpoihin yksinlauluihin eri aika- ja tyylikausilta
- tehdään äänenmuodostusharjoituksia ja opiskellaan hengitystekniikkaa
- oppilaan valmiudet esiintymistaitojen kehittämiseksi kasvavat
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 3

- 50 tuntia
- oppilaan äänentuntemus syvenee sekä hän oppii terveitä äänenkäyttötapoja

- tutustutaan vieraskielisiin yksinlauluihin eri aika- ja tyylikausilta
- oppilaan valmiudet esiintymistaitojen kehittämiseksi kasvavat
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 4

- 50 tuntia
- oppilas oppii kehittämään lauluääntään sekä oppii solistisia valmiuksia
- laajennetaan osaamista yhdellä musiikin alueella, musikaali, operetti, laulelma, kansanmusiikki, iskelmä, lied, antiikin laulut tai jokin muu oppilaan itse valitsema musiikin alue.
- oppilas saa esiintymiskokemuksia ja oppii esiintymistaitoja
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 5

- 50 tuntia
- oppilas kehittää lauluääntään sekä oppii solistisia valmiuksia
- tehdään oma lauluesitys tehtävänannon perusteella edellisten kurssien tietoja hyödyntäen
- laajennetaan osaamista yhdellä musiikin tyylialueella, musikaali, operetti, laulelma, kansanmusiikki, iskelmä, lied, antiikin laulut tai jokin muu oppilaan itse valitsema musiikin alue. Alueen täytyy olla eri kuin edellisessä kurssissa.
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 6

- 50 tuntia
- oppilas kehittää edelleen lauluääntään sekä solistisia valmiuksiaan
- tehdään laajempi oma lauluesitys tehtävänannon perusteella edellisten kurssien tietoja hyödyntäen
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 7

- 50 tuntia
- oppilas oppii laulujen tulkintaa sekä yhteismusisointitaitoja
- tehdään yhteismusisoiden oma esitys edellisten kurssien tietoja hyödyntäen
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 8

- 50 tuntia
- oppilas syventää osaamistaan laulujen tulkitsijana sekä parantaa yhteismusisointitaitojaan
- tehdään yhteismusisoiden laajempi oma esitys edellisten kurssien tietoja ja taitoja hyödyntäen
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 9

- 50 tuntia
- oppilas syventää edelleen osaamistaan laulujen tulkitsijana sekä parantaa yhteismusisointitaitojaan
- harjoitellaan ohjelmistoa, joka koostuu edellisten kurssien sisällöistä

- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Yksinlaulu 10

- 50 tuntia
- oppilas syventää edelleen osaamistaan laulujen tulkitsijana sekä parantaa yhteismusisointitaitojaan
- esitetään ohjelmisto, joka koostuu edellisten kurssien sisällöistä
- opetus etenee tasolta tasolle yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

2. Kuoro/lauluyhtye

Kuoron/lauluyhtyeeseen osallistumisen tavoitteena on yhteismusisoinnin ja oman äänen kehittäminen. Nuotinlukutaidon kehittyessä ohjelmistoa voi laajentaa perinteisestä kuoromusiikista aikamme sävellyksiin, uuteen ääni-ilmaisuun ja nuotintamistapoihin. Kuoron/lauluyhtyeen tavoitteena on edetä vähitellen tarkempaan ja huolellisempaan ääni-ilmaisuun. Tarvittaessa kuoron rinnalle voidaan perustaa harjoituskuoro, jossa uudet laulajat harjoittelevat ennen isompaan kuoroon siirtymistä. Kurssien teemat 5 opintojaksossa ovat samat kaikille oppilaitoksen opiskelijoille. Kuorolle ja lauluyhtyeille määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt vuosittain, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet. Opetus ja oppilaan taidot etenevät tasolta tasolle.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- omaksuu valmiuksia oman äänen ja yhteissoinnin kehittämiseen
- oppii äänen hallintaa
- oppii laulamaan osana kokonaisuutta
- oppii kuorolaulussa tarvittavaa nuotinlukutaitoa
- oppii tuntemaan ja esittämään monipuolista kuoromusiikkia
- kokee yhteismusisoinnin iloa ja yhteisiä elämyksiä.

Kuoro/lauluyhtye 1

- 50 tuntia
- oppilas omaksuu valmiuksia oman äänen ja yhteismusisoinnin kehittämiseen
- tehdään äänenmuodostusharjoituksia ja tutustutaan hengitystekniikkaan
- tutustutaan yksiäänisiin lauluihin ja erilaisiin äänenkäyttötapoihin
- oppilas saa valmiuksia esiintymistaitojen kehittämiseksi
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Kuoro/lauluyhtye 2

- 50 tuntia
- oppilas oppii äänen hallintaa ja äänenkäyttötapoja
- tehdään äänenmuodostus- ja tekniikkaharjoituksia
- oppilaan valmiudet esiintymistaitojen kehittämiseksi kasvavat
- tutustutaan yksiäänisiin lauluihin, erilaisiin äänenkäyttötapoihin sekä kaanoneihin
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Kuoro/lauluyhtye 3

- 50 tuntia
- oppilas oppii valmiuksia laulaa osana kokonaisuutta, oppii kuorolaulussa tarvittavaa nuotinlukutaitoa, oppii tuntemaan ja esittämään kuoromusiikkia sekä kokee yhteismusisoinnin iloa ja yhteisiä elämyksiä

- tutustutaan erityylisiin yksiiänisiin lauluihin, erilaisiin äänenkäyttötapoihin, kaanoneihin sekä kaksiiänisiin lauluihin
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Kuoro/lauluyhtye 4

- 50 tuntia
- oppilas oppii laulamaan osana kokonaisuutta, oppii kuorolaulussa tarvittavaa nuotinlukutaitoa, oppii tuntemaan ja esittämään monipuolista kuoromusiikkia sekä kokee yhteismusisoinnin iloa ja yhteisiä elämyksiä
- tutustutaan moniäänisiin lauluihin ja opitaan tekemään omia moniäänisiä kappaleita
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Kuoro/lauluyhtye 5

- 50 tuntia
- oppilas oppii laulamaan osana kokonaisuutta, oppii kuorolaulussa tarvittavaa nuotinlukutaitoa, osaa laulutekniikoita, äänen hallintaa ja äänenkäyttötapoja, tuntee ja esittää monipuolista kuoromusiikkia sekä kokee yhteismusisoinnin iloa ja yhteisiä elämyksiä
- tehdään ja esitetään kaanoneita ja moniäänisiä teoksia edellisten kurssien tietoja ja taitoja soveltaen
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

3. Yhteismusisointi

Yhteismusisoinnissa oppilasta ohjataan laulamaan ja soittamaan yhdessä muiden kanssa sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Oppilas saa ryhmästä innostusta musisointiin ja harjoitteluun. Muodostettavat yhtyeet voivat valita musiikkityylin itse ja harjoitella koko opiskelun ajan samalla kokoonpanolla. Oppilaitos voi myös tarjota tietyn musiikkityylin opetusryhmiä vuosittaisen kysynnän mukaan. Jokainen yhtye vastaa itse soitettavan materiaalin valinnasta opettajan ohjauksessa. Opetus, oppilaan taidot ja yhtyeiden harjoittelema ohjelmisto etenevät tasolta tasolle henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia mukailien. Yhteismusisointiryhmille määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt vuosittain, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- oppii yhteismusisointia ohjatusti ja itsenäisesti
- saa valmiuksia yhteissoinnin kehittämiseen
- oppii musisoimaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- oppii ottamaan vastuuta erilaisten yhteismusisointitilanteiden järjestämisestä
- ymmärtää stemmaharjoittelun merkityksen yhteismusisoinnissa
- saa esiintymiskokemuksia ja oppii esiintymistaitoja.

Yhteismusisointi 1

- 50 tuntia
- oppilas omaksuu valmiuksia instrumentin hallintaan ja soittamisen tekniikoihin
- oppilas saa valmiuksia yhteismusisoinnin kehittämiseen
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 2

- 50 tuntia
- oppilas omaksuu valmiuksia instrumentin hallintaan ja soittamisen tekniikoihin
- pidetään hauskaa yhteismusisoiden
- oppilas saa valmiuksia esiintymistaitojen kehittämiseksi
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 3

- 50 tuntia
- oppilas kehittää instrumentin soittamisen tekniikkaa sekä oppii musisointia suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- tehdään esiintymiskokeiluja
- oppilas oppii ottamaan vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 4

- 50 tuntia
- oppilas kehittää instrumentin soittamisen tekniikkaa sekä oppii musisointia suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- laajennetaan yhtyeen kappalevalikoimaa moniulotteisempaa tulkintaa kohden
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 5

- 50 tuntia
- oppilas kehittää edelleen instrumentin soittamisen tekniikkaa sekä oppii musisoimaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- tarkastellaan eri tyylisiä sovitusratkaisuja
- tehdään eri soitinkokeiluja
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 6

- 50 tuntia
- oppilas monipuolistaa instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä oppii musisoimaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- kannustetaan oppilasta luovuuteen, tehdään omia kappaleita, sovituksia ja sanoituksia
- tehdään eri soitinkokeiluja
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- oppilas oppii stemmaharjoittelun merkitystä yhteismusisoinnissa
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 7

- 50 tuntia
- oppilas monipuolistaa instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä yhteismusisointitaitojaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin
- tehdään esiintyminen
- tehdään omia kappaleita, sovituksia ja sanoituksia
- tehdään eri soitinkokeiluja
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- oppilas syventää stemmaosaamistaan yhteismusisoinnissa
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 8

- 50 tuntia
- oppilas monipuolistaa instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä yhteismusisointitaitojaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin

- oppilas syventää edelleen stemmaosaamistaan yhteismusisoinnissa
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- tarkastellaan edellisten esiintymisten perusteella yhtyeen esiintymisolemusta ja kehitetään sitä edelleen
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 9

- 50 tuntia
- oppilas monipuolistaa instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä yhteismusisointitaitojaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin sekä hallitsee laajan skaalan erityylistä ohjelmistoa
- kannustetaan oppilaita kokeilemaan irrottautumista tyypillisistä sävellys- ja sovitusratkaisuista ja luomaan omantyylistä musiikkia
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Yhteismusisointi 10

- 50 tuntia
- oppilas monipuolistaa edelleen instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä yhteismusisointitaitojaan suhteessa muihin soittajiin ja laulajiin sekä hallitsee laajan skaalan erityylistä ohjelmistoa
- kannustetaan oppilaita kokeilemaan irrottautumista tyypillisistä sävellys- ja sovitusratkaisuista ja luomaan omantyylistä musiikkia
- tehdään esiintyminen
- oppilas ottaa vastuuta erilaisten yhteismusisointitilaisuuksien järjestämisestä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

4. Soitinopinnot

Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta puhtaaseen sekä musiikillisesti rikkaaseen ja luovaan ilmaisuun. Opetus on yksilöopetusta ja etenee oppilaan valmiuksien ja kykyjen mukaan. Opetus ja oppilaan taidot etenevät tasolta toiselle soitinopintojen edetessä. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan soittotaidon etenemisen vuosittaiset tavoitteet ottaen huomioon oppilaan mahdolliset erityistarpeet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- kehittää instrumentin soittamisen tekniikkaansa
- oppii nuotinlukutaitoa ja prima vista -soittovalmiuksia
- oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa
- oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle.

Soitinopinnot 1

- 50 tuntia
- oppilas tutustuu instrumenttiin ja soittamisen tekniikkaan sekä tutustuu nuotinlukutaitoon
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 2

- 50 tuntia
- oppilas tutustuu instrumenttiin ja soittamisen tekniikkaan sekä tutustuu nuotinlukutaitoon

- oppilas saa valmiuksia esiintymistaitojen kehittämiseksi
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 3

- 50 tuntia
- oppilas kehittää instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä oppii nuotinlukutaitoa
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 4

- 50 tuntia
- oppilas kehittää edelleen instrumentin soittamisen tekniikkaansa sekä oppii nuotinlukutaitoa
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 5

- 50 tuntia
- oppilas syventää soittotekniikkaansa sekä kehittää nuotinlukutaitoa ja prima vista -soittovalmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 6

- 50 tuntia
- oppilas syventää soittotekniikkaansa sekä kehittää nuotinlukutaitoa ja prima vista –soittovalmiuksia
- oppilas oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa, oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 7

- 50 tuntia
- oppilas syventää soittotekniikkaansa sekä kehittää nuotinlukutaitoa ja prima vista –soittovalmiuksia
- oppilas oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa, oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 8

- 50 tuntia
- oppilas syventää soittotekniikkaansa ja osaamistaan sekä kehittää nuotinlukutaitoa ja prima vista –soittoa
- oppilas oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa, oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle

- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 9

- 50 tuntia
- oppilas kehittää soittotekniikkaansa ja syventää osaamistaan muusikkona
- oppilas oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa, oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

Soitinopinnot 10

- 50 tuntia
- oppilas kehittää edelleen soittotekniikkaansa ja syventää osaamistaan muusikkona
- oppilas oppii tulkitsemaan monipuolista ohjelmistoa, oppii yhteissoittotaitoja ja saa solistisia valmiuksia
- oppilas saa esiintymistaitoja ja oppii välittämään musiikillisia ajatuksiaan yleisölle
- opetus etenee yksilöllisesti henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjattujen yleisten tavoitteiden ja sisällön mukaisesti

5. Musiikintuntemus

Opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilaat eri aikojen musiikkiin ja musiikin lajeihin ja sitä kautta auttaa heitä ymmärtämään yhteiskunnallisia ja taiteellisia ilmiöitä myös laajemmin. Äänitteiden kuuntelun lisäksi on tärkeää saada kokemuksia elävistä konserteista, joissa kaikki osatekijät luovat yhdessä kokonaisvaltaisen kuuntelukokemuksen. Jokaiselle ryhmälle määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt vuosittain, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteena ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- oppii keskittymään musiikin kuunteluun
- oppii tuntemaan eri aika- ja tyylikausien sävellyksiä
- oppii tuntemaan musiikin eri lajeja
- oppii analysoimaan ja ymmärtämään erilaisia sävellyksiä
- oppii arvioimaan musiikkia
- oppii käyttämään erilaisia ympäristön tarjoamia musiikkipalveluita.

Musiikintuntemus 1

- 70 tuntia
- tutustutaan klassisen musiikin tunnetuimpiin säveltäjiin ja sävellyksiin sekä opiskellaan keskeisten tyylikausien tunnusmerkkejä
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikintuntemus 2

- 70 tuntia
- laajennetaan osaamista klassisen musiikin kuuntelijana, perehdytään laajemmin ja tarkemmin tyylikausien historiaan
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikintuntemus 3

- 70 tuntia
- tutustutaan pop- ja rock-musiikin historiaan ja tyyliin
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikintuntemus 4

- 70 tuntia
- tutustutaan jazz-musiikin historiaan ja tyyleihin
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

6. Musiikin teoria ja säveltapailu

Musiikin teorian ja säveltapailun opetuksessa korostetaan teoreettisten asioiden oppimista oman tekemisen, soittamisen ja laulamisen kautta. Yleistavoitteena on nuotinlukutaidon kehittäminen. Sisällöissä keskeisiä osa-alueita ovat rytmi, melodia, intervallit, asteikot ja soinnut. Jokaiselle ryhmälle määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt vuosittain, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- oppii nuotinlukutaitoa
- oppii yhdistämään teoriaopetuksen käytännön musisointiin
- oppii musiikillista ajattelukykyä
- oppii jäsentämään musiikkia
- saa valmiuksia omien sävellysten tekemiseen.

Musiikin teoria ja säveltapailu 1

- 70 tuntia
- musiikkioppilaitoksen 1/3-kurssin sisältö mukautettuna
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikin teoria ja säveltapailu 2

- 70 tuntia
- musiikkioppilaitoksen 2/3-kurssin sisältö mukautettuna
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikin teoria ja säveltapailu 3

- 105 tuntia
- musiikkioppilaitoksen 3/3-kurssin sisältö mukautettuna
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

7. Vapaa säestys ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii käyttämään hankkimiaan soittotaitoja erilaisissa tilanteissa. Opetus on yksilöopetusta ja etenee oppilaan valmiuksien ja kykyjen mukaan. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan soittotaidon etenemisen vuosittaiset tavoitteet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- saa valmiuksia ilmaista musiikillisia ajatuksiaan ja ideoitaan improvisoimalla ja tuottamalla ääntä ja musiikkia
- oppii soittamaan sekä sointumerkeistä että korvakuulolta
- oppii improvisointia ja transponointia ja vapautuu nuottikuvaan sidotusta soittamisesta
- oppii tyylinmukaista rytminkäsittelyä ja fraseerausta
- oppii erityylyisiä säestyksiä
- kehittää instrumentin soittotekniikkaansa.

Vapaa säestys ja improvisointi 1

- 35 tuntia

- sointusäestyksen perusteet ja improvisoinnin alkeet oppilaan tietojen ja taitojen mukaan sovellettuna
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Vapaa säestys ja improvisointi 2

- 35 tuntia
- edellisen jatkokurssi oppilaan tietojen ja taitojen mukaan sovellettuna
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

8. Musiikkiteknologia

Musiikkiteknologiaopintojen tavoitteena on, että opiskelija oppii perusvalmiudet hyödyntää tietojen ja viestintäteknologiaa musiikkiharrastuksessaan ja opinnoissaan. Varsinaisiin työkaluihin ja verkkotoiminnan perustaitoihin perehtymisen lisäksi oppilas omaksuu valmiuksia musiikin tuottamiseen tietotekniikan avulla. Jokaiselle ryhmälle määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt vuosittain, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- oppii käyttämään tietokonetta oman opiskelunsa tukena
- kykenee hyödyntämään opinnoissaan tietoverkkojen ja verkkopedagogiikan antamia mahdollisuuksia
- ymmärtää notaatio- ja äänitysohjelmien toimintaperiaatteet
- oppii hallitsemaan nuottisivun tuottamiseen ja muokkaamiseen liittyvät toiminnot
- kykenee tuottamaan musiikkia tietotekniikan avulla.

Musiikkiteknologia 1

- 70 tuntia
- notaatio-ohjelmien perusteet
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Musiikkiteknologia 2

- 70 tuntia
- äänitysohjelmien perusteet
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

9. Maailmanmusiikki

Maailmanmusiikin opiskelun tarkoituksena on tutustua maailman musiikkikulttuureihin ja oppia hahmottamaan musiikkia kulttuurin osana. Maailmanmusiikki-kurssit painottuvat musisointiin. Musisointiryhmille määritellään ryhmäkohtaiset tarkemmat tavoitteet ja sisällöt kurssikohtaisesti, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteina ja keskeisinä sisältöinä on, että oppilas

- tutustuu eri maiden ja kansojen musiikkityyleihin ja musiikin historiaan
- oppii tuntemaan erilaisia soittimia ja soittotapoja
- tutustuu eri musiikkikulttuureihin musiikkia kuuntelemalla ja musiikkia tekemällä.

Maailmanmusiikki 1

- 50 tuntia
- Suomen ja Pohjoismaiden kansanmusiikki
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Maailmanmusiikki 2

- 50 tuntia
- Euroopan kansanmusiikki
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Maailmanmusiikki 3

- 50 tuntia
- Afrikkalainen kansanmusiikki
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Maailmanmusiikki 4

- 50 tuntia
- Etelä-Amerikan kansanmusiikki
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Maailmanmusiikki 5

- 50 tuntia
- jatkokurssi jonkin aikaisemman kansanmusiikkikurssin alueelta
- kurssin toteutuminen edellyttää, että riittävän moni opiskelija on valinnut saman aihealueen
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

10. Taiteidenvälisyys

Taiteidenvälisen opintojen tavoitteena on monipuolistaa musiikinopetusta ja auttaa oppilasta ymmärtämään taidetta myös laajemmin. Ryhmille määritellään tarkemmat tavoitteet ja sisällöt kurssikohtaisesti, joissa huomioidaan toiminnan sisältöön vaikuttavat erityistarpeet ja -vaikeudet.

Tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu johonkin muuhun taiteenalaan
- perehtyy jonkin muun taidelajin tiedollisiin ja teknisiin perusteisiin
- omaksuu keinoja, joilla musiikki ja kyseinen taidelaji voidaan elävästi yhdistää kokonaisuudeksi.

Keskeiset sisällöt:

- kyseisen taidelajin historiaa, taustaa ja perustekniikkaa
- taidelajiin kuuluvaa tapa- ja opiskelukulttuuria sekä alan perusterminologiaa
- mahdollisuuksien mukaan vierailuja esimerkiksi taidenäyttelyihin, teatteri- ja tanssiesityksiin.

Taiteidenvälisyys 1

- 50 tuntia
- kehon käyttäminen ilmaisuvälineenä, rytmikka ja tanssin perustekniikkaa
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Taiteidenvälisyys 2

- 50 tuntia
- kuvataiteen perustekniikkaa, musiikin ja kuvataiteen yhtymäkohdat kuvataiteen näkökulmasta
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

Taiteidenvälisyys 3

- 50 tuntia
- taidekäsityön perustekniikkaa, muoto, liike, rytmi ja ääni taidekäsityön näkökulmasta
- opetuksessa otetaan huomioon henkilökohtaiset erityistarpeet ja opiskelusuunnitelmat

8 Opetuksen tarjonta ja opetusjärjestelyt

Oppilaitoksemme järjestää tässä opetussuunnitelmassa mainittujen aineiden opetusta. Opetus toteutetaan pääosin yksilö- tai pienryhmäopetuksena. Jokaisen oppilaan kanssa tehdään opiskelusuunnitelma. Tämä suunnitelma pyritään rakentamaan siten, että kokonaisuudesta tulisi monipuolisesti oppilaan musiikillisia kykyjä kehittävä. Tarvittaessa opiskelusuunnitelma mukautetaan vastaamaan oppilaan oppimiskykyä. Jokaiselle oppilaalle pyritään löytämään mahdollisimman sopiva oppiaineyhdistelmä. Opiskelusuunnitelma tarkastetaan vuosittain.

Opetuksessa otetaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, erityistarpeet ja oppilasryhmän rakenne. Erilaisissa projekteissa ryhmäkoko voi vaihdella projektin tarpeen mukaan. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan opinto-ohjelma ja musiikillinen suuntautuminen.

9 Annettavan opetuksen määrä ja opiskelun kesto

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on yhteensä 500 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä, aiemmin hankitut tiedot ja taidot sekä mahdolliset erityisvaikeudet. Oppilas määrittää viikoittaisten oppituntien määrän yhdessä ohjausryhmän kanssa vuosittain tehtävään opiskelusuunnitelmaan. Lukuvuoden pituus on 35 opetusviikkoa.

Yksilöopetuksessa oppitunnin pituus voi vaihdella 30-60 minuuttiin. Ryhmäopetuksessa oppitunnin pituus vaihtelee 45-90 minuuttiin. Oppitunnin pituuteen vaikuttavat opiskelijoiden ikä, ryhmäkoko sekä mahdolliset erityisvaikeudet.

Opiskelujen kesto määräytyy jokaisen oppilaan yksilöllisten kykyjen mukaan, ja se tarkastetaan ohjausryhmän kanssa jokaisen oppilaan kohdalla henkilökohtaisesti. Keskimääräinen maksimiopiskeluaika on 10 vuotta.

10 Oppilasarviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaista palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin.

Oppilas saa arvioinnin opinnoistaan sekä kirjallisena että suullisena vuosittain opiskelusuunnitelman teon yhteydessä kevätlukukauden lopussa. Opiskelija kerää itselleen opintojensa ajan musiikillisen kasvun kansiota suorittamistaan kokonaisuuksista.

11 Muualla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen

Muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot hyväksiluetään soveltuvien osien. Suoritetuista opinnoista on toimitettava kirjallinen todistus.

12 Todistusten sisältö

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän todistuksen opiskelija saa suoritettuaan 10 opintokokonaisuutta. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen.

Oppilaalle annetaan pyydettyä todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Todistuksen sisältö noudattaa Opetushallituksen opetussuunnitelmien perusteissa määrättyjä ohjeita.

Päättötodistus sisältää seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja oppilaan saaman opetuksen tuntimäärät niissä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- kunnan päätös opetussuunnitelman hyväksymisestä
- maininta, että taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2004 mukaisesti.

13 Oppilaaksi ottaminen

Oppilaitoksemme ottaa oppilaakseen sisäänottokiintiöiden puitteissa kaikki, jotka vuosittain määräaikaan mennessä ovat jättäneet hakemuksensa oppilaitoksen ilmoittamalla tavalla. Oppilasmäärän sisäänottokiintiöt tarkastetaan vuosittain.

14 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Oppilaitoksemme pyrkii tekemään monipuolista yhteistyötä eri tahojen kanssa niin koti- kuin ulkomaillakin edistääkseen mahdollisimman laajasti erityisryhmien integroitumista muuhun yhteiskuntaamme.

TODISTUS MUSIIKIN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMISESTA

Oppilaan nimi: Olli Oppilas
Syntymäaika: 21.7.1986
Opiskelu-aika: 8 vuotta

Opintokokonaisuudet

- Soitinopinnot 1, 50 oppituntia
- Soitinopinnot 2, 50 oppituntia
- Soitinopinnot 3, 50 oppituntia
- Soitinopinnot 4, 50 oppituntia
- Musiikin teoria ja säveltapailu 1, 70 tuntia
- Musiikin teoria ja säveltapailu 2, 70 tuntia
- Yhteismusisointi 1, 50 tuntia
- Yhteismusisointi 2, 50 tuntia
- Yhteismusisointi 3, 50 tuntia
- Maailmanmusiikki 1, 50 tuntia

Olli Oppilas on 31.5.20xx suorittanut taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän mukaiset opinnot Vimmart - yhdenvertaisen taiteen oppilaitoksessa.

Koulutus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 633/1998, 5 §, asetus taiteen perusopetuksesta 813/1998, 1 §.

Tampereen Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on hyväksynyt oppilaitoksen opetussuunnitelman 7.6.2006.

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta. Koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2005 mukaisesti.

Oppilaitoksen rehtorin allekirjoitus

vimmart

• YHDENVERTAISEN • TAITEEN • OPPILAITOS •